

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
 és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A magyar társadalomról.

Sulyos gazdasági bajokkal küzd az ország. A legoptimistább ember sem tagadhatja a középbirtok pusztulását, a megmaradt birtokosok eladósodását, a vállalkozó szellem hanyatlását, az amerikai kivándorlás folytonos növekedését, a földmivelő nép szegényedését, a munkáskéz hiányát, a nagy drágaságot, szóval azokat a jelenségeket, amelyek nagy gazdasági bajokra engednek következtetni.

Igaz, hogy ezzel szemben föl lehet hozni azt, hogy a főváros rohamosan épült és fejlődött, hogy a közlekedés és a forgalom eddig sohasem látott mértéket öltött, hogy a Dunán át pompás hidak készültek, hogy szép középületek emelkedtek, hogy kulturális intézeteink száma szaporodott; csak hogy mindaz, ami e téren a haladást jelzi, az állami támogatásnak köszönhető s nem alkalmas eltüntetni ama szociális bajokat, amelyek részben a gazdasági bajokból, részben a magyar társadalom egységének és fegyelmeztségének a hiányából keletkeztek.

De a hazánkban dúló szociális bajokat, melyek megakasztják a magyar nemzet politikai konszolidációját, nem lehet pusztán a gazdasági bajokból származtatni. Hiszen más népeknek is kell küzdeni a gazdasági viszonyok nehézsé-

geivel, anélkül azonban, hogy tartaniok kellene a társadalmi és politikai szétzüléstől. Mig ellenben nálunk a társadalmi bomlás jelei oly alakban kezdenek jelentkezni, hogy magát a nemzeti létet és az állami élet erőteljes kifejlődését látszanak fenyegetni.

Vessünk egy pillantást hazánk viszonyaira s azt fogjuk látni, hogy a politikai élet telve van hazugsággal és nincsen semmi összhangzás a társadalmi problémák és az országgyűlési pártok alakulása és működése között. Mert a mig azt látjuk, hogy az országgyűlési pártok közjogi természetű jelszavak szerint csoportosulnak, addig a társadalom az anyagi érdekek különbözősége szerint bomlik elemeire s oly osztályharc tüneteit mutatja, mely méltán aggodalmat kelthet.

S ebben a zürzavarban mindenki az államtól vár és az államtól követel mindent. Az állami, a törvényhatósági, a községi tisztviselők, az egyházak, a tanárok, a tanítók, a vasutasok, az iparosok, a kereskedők mind az államtól követelik a maguk támogatását a többi osztálylyal szemben. Az agráriusok a merkantilistákkal, a munkaadók a munkásokkal állanak harcban s mindenki a másik rovására akar boldogulni. A gazdasági érdekek harcába belevegyül a fajoknak, a nemzetiségeknek a magyar-

ság ellen való küzdelme, a magyarságot pedig felekezeti és társadalmi érdekelletétek bontják elemeire. Az állam, a nemzet egyetemes érdeke háttérbe szorul s még a közjogi pártok is csak takaróul használják a maguk jelszavait, mert azok mögött is érdekelletétek sorakoznak hamis jelszavak alatt, mert kiki a maga osztályérdekeinek kielégítésére akarja fölhasználni a politikai hatalmat, hogy a komoly elemeket le-szorítva a közszereplés teréről, szájas-kodással és népbolonditással a tulzó irányzatokat juttassa érvényre.

Ennek a társadalmi züllesnek kétségtelenül egyik oka az, hogy még mielőtt a 48 as törvények szellemében kialakulhatott volna a magyar társadalom, máris nagy számmal jelentek meg a közélet porondján oly új elemek, a melyek idegenből származván ide, nem volt és nincsen érzékük a nemzet történelmi hagyományai és a magyar nép jövő szükségletei és aspirációi iránt. Ez új elemeknek a nemzet szabad instituciói s a liberalizmus iránt való hajlamai csak arra valók voltak, hogy azoknak védelme alatt szabadon visszaélhessenek az emberi és honpolgári jogokkal; s kiknek egyik részük nem azért vált a legtulzóbb sovínisztává, mert megszerették ezt a földet és népét, sajátságait, történetét, erkölceit és törekvéseit, —

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Mért?

Mért vagyok oly boldog, ha nézek a bimbós Tavaszvilágba?
 Mért újul a lelke kikeletvirágok Mosolygását látva?
 Mért ölel a napnak minden kis sugára, Melegsége engem?
 Mért hogy a köny is csak vágygyal, szerelemmel Csillog a szememben?
 Mért hogy a te csóköd édes tapadása Forró lánggal éget? . . .
 S örök szerelemmel, szomjúhozó vágygyal Mért szeretlek téged?

Mert te is boldog vagy, ha látod a bimbós Tavaszvilágot,
 Mert te is elnézed édes merengéssel A nyíló virágot,
 Téged is így ölel a tavasz napnak Minden kis sugára,
 Ami e világon boldogító, — forró Szivedbe van zárva,
 Mert te is azt mondod, hogy az én csóköm is Forró lánggal éget,
 Mert te is azt mondod szomjúhozó vágygyal, Hogy: szeretlek téged!

Dr. Radványiné-Ruttikay Emma.

Éjszak felé.

Norvégországi utirajz.

Irta Vértési Károly.

(Folytatás.)

A hajón, beleértve a viteldíjat, vagy 40 koronába került minden nap. Garasoskodást, sztkmarkuságot nem üzhet senki, de két kézzel sem szórhatja a pénzt senki. A szolgálat kitűnő és készséges. A pincéreknek nem kell hangversenyt rendezni a poharakon. Étel felszolgálónk arca ragyogott a vérmes remények vörös színében, de nem présel naponta többször az erszényünkön. A mondott díjért naponta háromszoros felszolgálással dus ételsoru fényes lakomában részesültünk, ezek mindegyike beillett volna fényes lakodalmi ebédnek. Élettani elveinket többször kellett felfüggeszteni, a test fűtőkazanját szabályozni. Tengeri étvágygyal se győztük meg a sok halat, vadat s a mi jó falat. Nagy étkü ember is nekifogva az evésnek, duskálhat bennök. Egyik vagy a másik étkezést, tehát vagy a Frokostot, vagy a Middagsmadot, vagy az Aftensmadot többször elhagytam, nem éreztem annak semmi szükségét. En mangeant sem jött l' appétit. Az Éjszakvidéken élök

— úgy láttam — jóval többet esznek nálunknál. Náluk a gyomor még nagyobb hatalom mint nálunk. A tartalomdus élelmezésben étel több a kelleténél, hozzá szeszes ital, melytől megnedvestül a gége, semmi, ezért külön jár a fizetség, a miért többször megszólaltattuk a panasz hangját, de az nem használt. A spanyolnak jobb a beosztása, borért nem számít. Telhetetlen boriszák ritkán akad ott, mert az erős bort, melyből sok van, inkább hörpinteni, mint inni szokás.

Ebéd alatt viz helyett igen jó tejet ittunk. A partról, fűdus, állattenyésztésre alkalmas szigetekről, mindig új szállítmány érkezett. Talán épen a levágott halfejekből főzött, mohhal kevert, a tehenek elé állított mosléktól volt az olyan izletes és erőteljes. Errefelé és még följebb, a varju is száritásra kitett hallal él. Találó a közmondás: szükségben az ördög legyet eszik. Varju és tehen mellett láttam birkát és kecskét is ahhoz a vályuhoz sorakozni, a melybe hol nyers, hol főtt halapróléköntöttek. A szük takarmány mellett, kijut a teheneknek a beszózott héringből is. A hol elfogy a legelő, ott az állati természetnek idök folytán át kell változnia

másik részük pedig nem azért állt a kozmopolitizmus és szocializmus hirdetői közé, mert a legalsóbb néposztályok nyomora megragadta lelküket s azon akartak enyhíteni; hanem csupán azért, hogy önző céljaikra tért nyerhessenek és megtévesztve a népet, általa vezérszerephez juthassanak.

Ezek az új elemek akár egyik, akár másik irányban léptek föl, egy és ugyanazon célt tartották és tartják szemük előtt, amelyet itt megnevezni nem akarok, de amelyet sokan még ma sem látnak s jóhiszeműen fölülnek nekik. Pedig látni lehet, hogy itt egy új romboló irányzattal van dolgunk, mely idegen irányt visz be úgy a szépirodalomba, mint a tudományba, s ezzel megrontja a nemzet egyszerű erkölceit, mely lelkiismeretlen izgatásra használja föl a sajtót, kiforgatja eredeti jelentőségükből a politikai pártok jelszavait s egymás ellen uszítja a különböző foglalkozásukat, társadalmi rétegeket és vallásfelekezeteiket.

De hogy ezek az idegenből ide származott és a nemzet testébe beékelődött új elemek oly könnyen és gyorsan voltak képesek tért foglalni hazánk közéletében, annak nagyrészt magunk, a mi rossz törvényeink és helytelen társadalmi fölfogásunk voltak az okai. A magyar társadalom és politikusaink a 48-as törvények megalkotása és az alkotmány helyreállítása után hűtlenné váltak azokhoz a történelmi hagyományokhoz, amelyekben a magyar állam magyarsága fölépült.

A nemesség 1848-ban maga törekedett a jogegyenlőség megvalósításával az egységes nemzeti társadalom megteremtésére, sőt tul is lött a célon, amidőn szégyenleni kezdte multját és önmagát. De ez még nem lett volna baj, ha el nem hanyagolja a népet s ha gazdasági téren megfelelő tevékenységet fejtett volna ki, hogy gondoskodásával és vagyoni felsőbbbségével megarthassa a társadalmi vezetést.

E helyett azonban az a nemesség, mely 1848-ban a demokratikus elemet képviselte az alkotmányban, amíg egyrésztől szórakozásokba merülve és hagyományaitól elszakadva elköltötte az ősi vagyont s magára hagyva a falvak népét, hivatalokba menekült; addig másrésztől a fennebb említett idegen eredetű új elemek térfoglalásával szemben, különösen a 80-as évek óta, akként fejtett ki reakciót, hogy kezdte magát zsentrinek nevezni, őseit számlálgatni, s a helyett, hogy egy igazi zsentri keletkezésének magvával szolgált volna, a nemzetnek hazai talajból fejlődő többi értelmiségétől is elzárkózott s a kereső foglalkozásoktól visszavonult, hivatal, címek és rang hajhászására adta magát. Ezzel egyidejűleg elhagyva az ősök egyszerű életmódját, a folyton növekedő fényűzés és kényelemszeretet áldozata lett s a mágnásokhoz való dörgölődés mihamar tönkretette a nehéz viszonyok és rossz törvények által amúgy is meggyöngyített történelmi osztály vagyonosabb elemeit is.

A komoly munkától való vonakodás, a játékszenvedély és a léhaság átragadt a magyarság egyéb intelligens és vagyonosabb osztály elemeire is, az ugynevezett zsentrinek, helyesen szólva fertálmánás-világnak pedig a többi osztályoktól való elzárkózási törekvése megakasztotta egy egységes és életerős magyar középosztály kialakulását.

Pedig ennek 1848. előtt is meg voltak az alapjai. Hiszen akkor az iskolákban az iskolatársak származásra való tekintet nélkül tegeztek egymást, mint barátok érintkeztek és azok maradtak az életben is. Ma ellenben, a demokrácia korában már a gyermekek az iskolában is megteszik egymás közt a különbséget, hogy kivel tegezzék egymást, kivel ne, s már innen ered az életben a mai értelmiségnek származási előkelőség szerint klikkekre szakadozása.

De van az éremnek másik oldala is. A fennebbi tünettel szemben ugyne-

vezett zsentri-körökben a pajtáskodás oly mértéket öltött, hogy amíg a régi magyar nemes a nála idősebbet a legnagyobb tisztelettel urambátyámnak szólította, mi eltanultuk a némettől a bruderkedést, sőt tul is hajtottuk és ma már a gyermek a szülét, az éretlen ifju az érdemes öreg urakat is per öregem letegezi. Ez a szokás sokkal jelentősebb, mint első pillanatra látszik, mert a tekintély megbontásának a csiráit rejti magában. Ami nem veszélyes egy fegyelmet könnyen tűrő, a tekintélyt természeténél fogva tisztelő fajra, ugyanaz nagy veszélyt rejthet magában a magyar fajra, ahol senki sem akar vezetni, hanem mindenki csak vezetni. Lett volna Magyarországon oly laza az állami szervezet, mint volt nyugaton a középkorban, ma már nem volna sehol sem ez a nemzet, mert a magyart csak az erőteljes központi királyi hatalom a tisztelet a szent korona iránt, később pedig a közös ellenség ereje volt képes nemzetét tömöríteni s annak fentartani. Éppen így, amint megdőlték nálunk az egymással való érintkezésnek tiszteletre kényszerítő formáságai, megdőlték a családi és társadalmi fegyelmesség alapjai is.

A társadalmi fegyelmességéből származik nálunk az atyafiságos érzület hanyatlása a családban, a laza fölfogás a kötelességteljesítésben, a hanyagság a gyermekek nevelésében, s azzal jár karöltve az ifjuság elbizakodottsága a társas érintkezésben, a komolyabb elemek leszorulása és a szájaskodás elhaltalmasodása a politikában. Mindez a többi osztályokra is átragadva, immár oda vezetett, hogy érdemes, komoly férfiakról a bírálat jogának a címén parlamentben és sajtóban akárhányszor mernek úgy beszélni, mint ahogy csak utcai sihederekről lehet szólani.

Ez a kép egyik oldala, a másik meg az, hogy ahol az érdek úgy kívánja, ott a legnagyobb szervilizmus fejlődik ki sokszor a lármázók soraiban is.

fogazathban, emésztő szervekben. Érdekesen gondolkodhatunk e fölött a Darwin elméletnek hívei. Bizony nem dobják el itt a halfejeket, hanem megszáritják, télen főleg, takarmány hiányában jó eledeltől szolgál az a marhának. Nyáron a tehének a hegyen maradnak. A téli hidegben köpnyezet kapnak.

Hajónk a nyilttengeren megáll. Zöldtűlő terekről a szigetközi vizeken kigyulladt arcu, tagos norvég leányok evezve közeledtek. Közöttük egynémelyik fiatal, gyöngéllénök az erős munkára. Tejfelhérségű, végtelen szelid arcukat — mondom — pirosság borítja, arra a természet legszebb rózsát fest. Horatius költeményeiben meg van már a pirosító nyoma, de ezeken az arcokon nincs, hófehér kebel felel meg azoknak. Sötétkék a nyájas szemük, klárispiros az ajkuk, gömbölyű a válluk, gyönyörű a csipőjük. Az egyiknek szép aranyzóke haja felborzadt a fején. A csolnakban fényesre surolt tejes kannák, mindenen meglátszik, hogy nagy gondot fordítanak tejgazdaságukra, a tejtermékek előállítására. Kezük mindig tele van dologgal, kinttű vajkiválasztást és sajtot hoztak a konyhára, tejjárák gőzfejlesztő és gőzhajtó gépeinek legjobb termékét, melyeket ismernek

Angolországban, Ausztráliában egyaránt. De mit nekünk most lepréslt sajtos bendő, tea-vaj tejszínből, írósvaj tejfelből, szóval mindenféle vaj, tej, halfej, néztük az érdekes nőalakokat. Sarkig nyitom szememet, de a mellettem álló utitárs, az majd felfalja őket szemével, de a „zu mitnehen“ alkalmas leányok, a kiknek oldalán megifjodni lehetne, megmaradnak szokott egykedvűségükben, ölbe kapni őket nem lehet.

Tarka, élénkszíntű, festői szép nemzeti viseletükben igazán jól festettek. A mi fehér volt rajtuk, tiszta volt mint a patyolat. A kissé hátrahajló bubos sapka, mely a svéd leányoknak olyan jól áll, náluk elmarad, (dehogy akarnának ők svédeknek látszani, mikor vérbeli norvégek) s helyette csipkekendő vagy hasonló fehér színű széles főkötő. A ruházat főszíne egyes vidékek szerint változik.

A leány, asszony, mind egészséges, valahány. Nem mondom, hogy a leányok termete olyan mint a milői Vénuszé, vagy hogy lenge mint a nádszál, de nem is vaskos az. A svéd leányok becsesebbek, a norvég leányok izmosabbak, valamivel erősebbek, de nem tagba szakadtak, mégis a svéd leányok-

nál kevésbé szebbek. A férfi legyen erős, a leány ne. Egészség, a nőnek legnagyobb szépsége. Szeme egyiküknek sem perzsel, de azért szerettük volna, ha néhány pirosszág, naiv, velünk folytatta volna az utazást, ámde a szóval nem akartak kijönni, beszédünkre kiterőleg feleltek, közömbösség ömlött el az arcukon. Friss kedvvel végezve tennivalójukat, re facta kacérságot nem ismerő közönséges tekintettel, sőt teljes közönynyé hidegedve vissza, ismét csolnakukra szálltak, eleveztek a komoly nézésű szókék, és a gőzöstünk csavarkereke által felborzolt viz hullámainak tetején, hullámközben tova ringatóztak. Sose látjuk egymást!

Hordja őket a szerencse, sajkáján, a szépeket, a fesztelentl nyiltakat. Élvezzék, mit ifjuságuk élvezni enged, de ne érezzék soha a szomorú, reménytelen, viszonzatlan szerelem sajkását. Ne adjanak hitelt álnoik ígéretnek, haladjanak gondtalanul és boldogan leányságuk utján, és azokkal, kiknek kedvtük jön rájuk s viszonzozhatják a szerelmet, evezzenek be azután, mikor lányos álmaik szétfoszlanak, a családi élet védettebb kikötőjébe, olyanba, a melyben akkor sincs életvihar, mikor betellettek már szerelemmel, az illuzió

Mi sem természetesebb, mint az, hogy azok az idegenből idekerült új elemek, amelyeknek történelmi hagyományaik nincsenek, a maguk javára használják ki ezt a társadalmi felfordulást és hogy szerepléshez juthassanak, mindent készek fenekestől fölforgatni és még több zavart csinálni, mert csak a zavarosban lehet zavartalanul halászni, a világosságot sötétségnek, a liberalizmust reakciónak, a reakciót liberalizmusnak, az erényt bűnnek, a bűnt betegséggnek és így tovább elnevezni.

Ez nem jól van, ennek meg kell változni, vagy elzúlik e nemzet. De hogy ez megváltozhassék, azon csak a törzsköcs magyarság vállvetett munkája segíthet. Szerettem ennen-véremet s szeretném, ha az egykori köznemesség megtarthatná vezető szerepét és a nemzet hasznos elemeivel összeolvadva egységes középosztályt, erre ráülhetné a maga bélyegét. De ha az ugynevezett zentri föl nem hagyja a zsentriskedéssel s ném tér vissza az egykori köznemesség egyszerű, régi szokásaihoz és hagyományaihoz, ha nem iparkodik azon, hogy elhagyja apáinak hibáit és kövesse erényeit, ha nem törekszik társadalmilag is egyesülni a többi hazafias és intelligens elemekkel: akkor eljártotta történelmi szerepét s csak az a remény marad fenn, hogy a magyar nép elég erős lesz még egy új és egészséges intelligencia nevelésére. De sürgős szükség, hogy a magyar értelmiség egygyé olvadjon a társadalomban s hagyjon föl minden elzárkózási törekvésekkel. A mellett pedig ragadja meg a komoly munkát minden téren, hogy visszaszeresse vagyoni függetlenségét, hogy visszahódítsa az elvesztett földet és a föld népének rokonszenvét s a népre való befolyást, amelyet már-már végképen eljártott, s kitartással, ernyedetlen munkával és komoly tanulással iparkodjék érvényesülni az irodalom, a tudomány, a publicisztika, az ipar és a kereskedelem terén egyaránt, hogy felvehesse a küzdelmet azokkal az elemek-

kel, amelyek szívós kitartással párosult merészséggel, népünk jóhiszeműségét a maguk boldogulására akarják kihasználni. De sem elítéllettel, sem léhasággal, se fennhéjázással, se iskolakerüléssel, sem elzárkózással nem lehet a hazát megmenteni, vagy föntartani, sem vezető szerephez jutni.

Báró Vojnits István dr. országgyűlési képviselő Torzsán. Torzsai levelezőnk írja: Mar napok óta terjedt el községünkben a hír, hogy országgyűlési képviselőnk báró Vojnits István dr. plnkösd másodnapján községünkben személyesen meg fog jelenni. A hír természetesen általános örömmel lett fogadva és már várva vártuk a napot, hogy öméltóságát körünkben fogadhassuk és üdvözölhessük, a mi végre folyó hó 23 án reggel teljesedett is. Miatán öméltósága minden tünepélyes fogadtatást mellőzni kért, a vasutállomásnál Machmer Jánossal, mint pártelnökkel még egynehány ur jelent meg csupán, kiknek rövid üdvözlésére ő is röviden válaszolva az ifj. Szemző Gyula ur e célra rendelkezésre bocsátott négyes fogatára szállva egyenesen a községbázára hajtatott. Kíséretében láttuk dr. Széchényi Tamás kulai főszolgabíró és dr. Récei Ede kulai ügyvédet. A községbázában üdvözölte az előjáróságot, mire kijelentette, hogy azért jött községünkbe, ha valakinek valami kérélmé vagy panaszja volna, tárja ki előtte, mert mindenkit fogad, legyen az bármely párthoz tartozó polgár is. Természetesen, hogy volt panaszló és kérő is. E kihallgatás alkalmából öméltóságának nemesszivűségéről lehetett alkalmunk meggyőződünk. Egy ágról szakadt nyomorék ember u. i. azzal a kéréssel fordult hozzá, hogy hasson oda, miszerint engedjék el neki a hadmentességi díjat. Miatán azonban ezt a törvény értelmében nem teheti, öméltósága a sajátjából fizette ki 2 évi adóját és megígérte, ha ezentul nem fizetheti, forduljon ismét hozzá. Ehhez a tettehez kommentár nem szükséges. Ez önmagát dicséri. — Kihallgatás után képviselői testületi gyűlés volt, melyen dr. Tessényi Pál közs. orvos üdvözölte, kiemelve, hogy megjelenésével rég óhajtott vágyunk teljesült. Felemlítette különösen az elmúlt politikai bonyodalmak kibontakozása körüli fáradságát, melynél nem az önérdék, de a hazafiaság volt a vezető eleme, miért is kerületünk büszke lehet képviselőjére és reméljük, hogy amint az egész ország közérdekét tudja megbecsülni és védeni, ugy fogja kerületünk érdekeit is első sorban szemmel tartani. Közgyűlés al-

kalmából 200 koronát adott át az előjáróságnak a község szegényeinek. Gyűlés után öméltósága látogatásokat tett előbb az egyletekben és intézetekben, aztán az előjárónál, a papság és tanítósnál. Az egyletekben az elnökök fogadták. Itt is mindenkihez volt egy-egy kérdése, buzdító szava. Mintegy 50 helyen fordult meg öméltósága. Ezután öméltósága kamjonkai Szemző Arthurhoz hajtatott ebédre, hol 4 óráig tartózkodván a vonattal visszautazott. Báró Vojnits látogatása még sokáig fog emlékeztünkben maradni és községünk történetében feljegyezve is leend.

Beszámoló. Dr. Radovánovits György az óbecsei választókertület országgyűlési képviselője, folyó hó 22 én plnkösd vasárnapján beszámoló beszédet tartott Óbecsén. A képviselőt ez alkalommal nagy tünepélyességgel fogadta az Óbecsén egybegyűlt választó közönség. Nagyszámu lovas bandérium vonult ki zeneszó mellett délben az érkező vonat-hoz. A bandériumhoz csatlakoztak fogatokon a különböző testületek, a pártvezetőség és Óbecse társadalmának színe java. Midőn a vonat berobogott, az érkező képviselőt harsogó éljenzéssel fogadták az egybegyűltek. Ezután dr. Radovánovits kíséretével kocsi-szállott s a fogadtatására megjelentek élén lakására hajtatott. A merre a menet elhaladt, a hazak mindentitt fel voltak lobogóvva. A beszámoló óriási közönség jelenlétében d. u. 4 és 6 órakor volt. Négy órakor magyar nyelven a községi nagyvendéglő termében beszélt dr. Radovánovits György, hat órakor szerb nyelven a Gogits vendéglőben. A beszámoló mindkét helyen mintegy másfél óráig tartott. A népszerű képviselőt az egybegyűltek lelkes óvációkban részesítették. Beszámoló után fényes banket volt, melyen nagyon sokan vettek részt.

Palánkai tűzoltók zászlószentelési ünnepe és ezzel kapcsolatosan megtartott Bácsmezei tűzoltó-szövetségi közgyűlés.

A palánkai önkéntes tűzoltók zászlájának folyó évi május hó 22 én történt felszentelése alkalmából rendezett ünnepek mind népszerűségben, mind külső fényben elütöttek a többi hasonló tünepélyektől, mert az ügybuzgó rendezőségnek sikerült az egész tünepesség védnökétől vajszkai és bogyáni Gromon Dezső belső titkos tanácsos, államtitkár, a kerület népszerű képviselőjét, kinek illusztris személye már maga biztosította az ünnepe sikerét, zászlóanyának pedig Hipp Dezsőné

szétfoszlott és az életközösség folytatásával a komolyabb idők bekövetkeznek. Szerelmük ne válják soha gyűlöletté. Az örökre elmúlt szép idők emlékeiből éljenek akkor is, és tövében zöldelő halmoknak, gondoljanak ránk, a velük szembeszélő turistákra, kik a virágos keblű völgyeket szeretjük.

Olyan szép, sötétkék színtű rokolyában volt az egyik lenszőke, hogy a legfinomabb izléstú urleány sem választhatna különöb színárnyalatot, a mely jobban állna képéhez.

A férfiak még sötétebb színtű posztó ruhában városiasan járnak, mintha nem is volnának iparosok, földművelők, halászok. Vidékenként változik az öltözetük színe, fehér a felsőjük.

A hajót végigcsengetik, binak ebédre. Társaságom, habár a jelentkezési sorszám szerint csoportosult az asztalnál, igen jó. Balról egy fiatalabb mama, szép leányával, new-yorki angolok; versenyeznek a kedves-ségben, előre ígérnek, hogy minden kirándulásban részt vesznek. Gyémánt ékszereiket megmegragyogtatja az étterem pazar villanyvilágítása. Szó esik az amerikai milliárdosokról. A virágszál lány lelkében, anyjának, atyjának

jó tulajdonságai szerencsésen vegyülnek össze. Jobb szomszédom, egy különös életű ember, sokat utazott római mérnök, sasorru, éles vonású aglegény. Fiatalosan tarka nyakendőt viselt, melynek csücske csokorra volt kötve. A földézetten többször együtt sétálunk. Magára teríti ilyenkor Zampa köpönyegét, szemére huzza kalabrézerét. Széles karimája alól nem néz fergeteget, de fürkészve vizsgálja az ellentéteket, e föld és a között, mely őt sztlte. Beszélünk Olaszország szép földéről, művészetéről, régiségeiről, szindus nyelvről. Több dologban világosít fel, melyről olaszországi utazásomon nem szerezhettem kellő tájékozást. Egmással szemközt néző egy londoni házaspár náluk az a mondás járja: „My house is my castle.“ (Az én házam, az én váram.) Keveset beszélnek, csak a legszükségesebben érintkeznek, annál inkább, mert a menyecske csak törli a franciát, mondjuk töről metszett francia szókkal, elle égorge, minden udvariasságunkat megtartva. Francia nyelven folyik a társalgás, az angolok, nyomottnak érzik magukat, rendesen bevonultak a házukba, várukba — mogorváskodni. Annál többet mosolyog a Dániából való asszonyka,

entre deux áges. Beszél a fényes gazdáról,*) töviről hegyire sok mindenről, arról is, hogy Kopenhágában 45 lakó jut minden házra és hogy a városban nagyon sok a fogorvos. Ezt ugyis sejtettem, mikor fényes fogoróra tekintettem. Mesteresen van pótolva a természet adományának a fogyatkozása. Az utról visszamentemben, ajánlatos helyeket sorol fel. A beszédes hölgynek mellette, egy elvirult leányzó ül, utazott és tudálékos; ilyen egyéniség nem szokott hiányozni nagyobb utitársaságból. Egy ilyen zsibbadó szívű aggszűz, megnovellázásra alkalmas alak, Jeruzsálemben el is maradt a karavánunktól, mikor hazafelé, Jaffába indultunk. Ugy hozta sietve utánunk magával egy sötétképtű beduin. Az ijedségen kívül, baja nem esett, csak a kevés haja, a mi még volt, az bizony leesett. Azt is mondták róla, a mikor észrevette, hogy maga maradt, nagy ámulat fejeződött ki az arcán, azután elájult, de öntudata csakbamar visszatért ama bizonyos felfogó karok hiányában.

(Folyt. köv.)

*) A királyt nevezik így Dániában. Fényes főgazda az Isten.

urasszonyt — kinek szeretetreméltósága és kedvessége az egész Délbácskában ismeretes — megnyerni.

Mindezekhez hozzájárult még azon körülmény, hogy a Bács-Bodrog megye és a megye területén lévő 50 tűzoltótestületből álló szövetség közgyűlését — Karácson Gyula kir. tanácsos, a vármegye alispánjának mint szövetségi elnöknek elnöklésével — szintén Palánkára a zászlószentelés napjára tűzte ki.

Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán mint szövetségi elnök, hogy a május hó 22-én megtartandó szövetségi közgyűlést előkészítse, még május hó 21-én reggel székelyéről Czedler János ügyvezető alelnök és Zottományi Mihály szövetségi titkár kíséretében Palánkára utazott. Miután az ünnepélyes fogadtatást előre is mellőzni kérte, a pályaudvaron csak a rendezőség fogadta s az így felszaporodott kíséretével hajtatott be a községbe, amely már akkorra lobogódiszt öltött.

Megtekintette a tett előkészületeket és ezen utjában a palánkai és a messze környékből összejövő előkelőség kísérete.

Estefelé még mozgalmasabbá vált a 3 testvérváros képe, mert bire járt, hogy Latinovits Pál a vármegye köztisztviselőiben álló népszerű főispánja is megérkezik, mint ahogy tényleg meg is érkezett kocsin Gajdobráról. A főispán Hipp Dezső főbíróval Gromon Dezső államtitkárral volt elszállásolva.

A főispán megérkezése után megtették az előkészületeket a zászlóanya tisztelére adandó fáklyásmenetre, melyen az összes vidékiek, a helybeliek nagy tömege és 28 önkéntes tűzoltótestület vett részt.

A fáklyásmenet felvonulása után előadott szónoklás végén akkordjainál a szónoki emelvényre lépett Btchler Róbert főrendező, községyi jegyző és igazán szónoki hévvel előadott beszédben üdvözölte az összegyűlt 28 tűzoltótestület nevében a zászlóanyát. Hipp Dezsőné urasszony kerek szabatos beszédben válaszolt, mire a zenekarok bucsuzerenádot játszottak és a menet megindult a kaszinóba ismerkedési estélyre, a palánkai önkéntes tűzoltók pedig zenével és fáklyával kivonultak a 10¹/₄ órai vonattal érkező Gromon Dezső szeretet képviselőjüket és ünnepségük végnőke elé.

A pályaudvaron az illusztris vendég fogadására megjelent Latinovits Pál főispán, Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán és a környék összes főszolgabirái és valóságos diadalmenetben vitték lakására szeretettel és tisztelettel tárgyat, hol az illusztris vendég tisztelére a szeretetreméltó házigazda Hipp Dezső, szűkebbkörű estélyt adott.

Május hó 22-én reggel 7 órakor már összegyűltek a tűzoltók a palánkai kaszinóban és megkoszorúzták Mezey Károlynak, a kaszinó parkjában felállított szobrát, mint azon férfiúét, aki a tűzoltó együletet 30 év előtt alapította.

A koszorúzás után Karácson Gyula elnöklelte alatt a vármegyei tűzoltó-szövetség tartotta meg közgyűlését, melyen a tisztikar és a választmány is újra megválasztott.

A közgyűlés végeztével felkérésre megjelent a zászlóanya Gromon Dezső ur karján, kíséretében Latinovits Pál főispánnal és a megjelent előkelőségekkel és számos koszorúleánnyal és vőfélylyel.

A zászlóanyát a palánkai polgári iskola női növendékeinek énekkara fogadta, majd az ének végeztével előállott egy igen csinos leányka és talpraesett beszédben üdvözölte a zászlóanyát s majd egy csokrot nyújtott át. A zászlóanya megköszönte a fo-

gadtatást és megcsókolta a kedves gyermeket, majd egy másik hasonlóan bájos kis leányka állott elő Gromon Dezső védnök üdvözlésére és csodálatra méltó szónoki higgadtsággal előadott beszédben köszönte meg, hogy az ő hatalmas pártfogásának köszönhetik azt, hogy polgári iskolát kaptak és így otthon a szülői háznál tanulhatnak.

Az államtitkár ezen úgy elérzékenyült, hogy a kis leánykát könnyek között csókolta össze és kijelentette, hogy az iskolágyben örömmel járt el.

Innen a zászlóanya Gromon Dezső védnök karján, kísérete a koszorúslányok, hivatalok, testületek és az összes tűzoltók által, a helybeli róm. kath. templomba vonult, hol a megtartott ünnepélyes istentiszteletet végig hallgatta.

Az istentisztelet után volt a zászló felszentelése és a zászlószegek beverése. A száz és száz zászlószegekből ott láttuk József főherceget, Gromon Dezsőt, Latinovits Pálét, Karácson Gyuláét, Császka Györgyét stb.

A zászlószeg beverése után tisztelgés volt Gromon Dezső államtitkárnál, melyen résztvettek Latinovits Pál főispán vezetése alatt az alispán és a megjelent főszolgabírák, Karácson Gyula szövetségi elnök vezetése alatt az összes tűzoltó főparancsnokok, Hipp Dezső főbíró vezetésével a palánkai járási jegyzők, Mezey Imre főbíró vezetésével az ujvidéki járási jegyzők, valamennyi egyület és társulat.

A tisztelgések befejezte után a zászlóanya Gromon Dezső államtitkár karján a palánkai kaszinóban megtartott díszében jelent meg, hol a zászlóanyától jobbra Gromon Dezső, balra Latinovits Pál ült, a főispán mellett az alispán s azután a koszorúslányok ültek vőfélyeikkel.

A díszében Gromon Dezső őfelségére a királyra; Latinovits Pál főispán pedig őfenségére József főhercegre mint a tűzoltók fővédnökére mondott hatalmas felköszöntőt s indítványozta, hogy erről őfenségét táviratilag értesítsék, mire az ebéd alatt a következő távirat ment el:

Ő csász. és királyi fensége József főherceg urnak Alcsuth.

A palánkai önkéntes tűzoltók zászlószentelési ünnepélye és a bácsmegeyi önkéntes tűzoltótestületek szövetségének közgyűléséből kifolyólag megtartott díszében alkalmából Latinovits Pál bácsmegeyi főispán indítványára az összegyűlt 28 önkéntes tűzoltótestület az ég áldását kéri császári és királyi Fenségedre és magas családjára, hogy mindannyiunk és Fenséges családjára örömeire még igen soká éltesse.

A Bács-Bodrog megyei tűzoltóság és a szomszéd Szlavóniából összegyűlt tűzoltótestületek nevében

Karácson Gyula,

kir. tanácsos, szövetségi elnök.

A díszében befejeztével a zászlóanya és a védnök Latinovits Pál főispánnal visszavonultak, a tűzoltók pedig sorakoztak, hogy a délutáni versenyre kivonuljanak.

A megtartott szövetségi versenyre 4 tűzoltótestület nevezett, egymint Németpalánka, Kishegyes, Doroszló és Futak.

A versenyen való megjelenésre Karácson Gyula alispán szövetségi elnök felkérte a zászlóanyát, ki Gromon Dezső államtitkár, Latinovits Pál főispán s az összes notabilitások kíséretében meg is jelent, mire a verseny kezdetét vette.

A verseny sikertelnek mondható lefolyása után, Czedler János elnöklelte alatt

Osztrogonác Ferenc, Deininger István, Zambauer Ágost és Tranger Károlyból álló jury visszavonult és meghozta ítéletét, mely szerint az I s díjat, melyet a megyei szövetség adott, Kishegyesnek; a II ik díjat, melyet Németpalánka adott, Futaknak; a III ik díjat, melyet Karácson Gyula adott mint emléket, Doroszlónak adja.

Az ítéletet az erre felkért Gromon Dezső védnök hirdette ki és buzdító szavakkal adta át a díjakat a nyerteseknek.

A verseny végeztével a közönség a Duna felé vonult, hogy részt vegyen az ott rendezett Duna-ünnepélyen és gyönyörködjen a kivilágításban. Mint a budapesti Duna-ünnepélyen résztvevők állítják, a palánkai Duna-ünnepély a budapestit felülmulta úgy siker, mint szinompáival, az igaz, hogy itt az idő a lehető legkedvezőbb volt.

A Duna ünnepélyről a közönség a kaszinóban megtartandó táncmulatságra vonult, hová később Gromon Dezsővel a főispán, alispán és az összes előkelőségek megjelentek és fesztelen jókedvben mulattak, míg nem jelentették, hogy a válás órája megérkezett s a vonatra kell indulni. A vonat elvitte ugy Gromon Dezsőt, mint a főispánt és az alispánt az ünnepelők közül, de nem vihette el azt az emléket, mit szeretetreméltóságukkal és lekötözölő, nyájas és barátságos modorukkal hátrahagytak. Z. M.

Városi ügyek.

Városi közgyűlés.

Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága szombaton délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott Latinovits Pál főispán elnöklelte alatt. A közgyűlés nagyon népes volt. Napirend előtt Kozma László és dr. Baloghy bizottsági tagok tettek két indítványt. Kozma László szép beszédben méltatta őfelsége a királynak rendeletét Rákóczy Ferenc hamvainak hazaszállítása iránt, hálafelirat felterjesztését indítványozta. Dr. Baloghy Ernő Jókai Mór halálával a nemzetet ért súlyos veszteséget ecsetelve indítványozta, hogy Jókai halála fölötti mély gyász a jegyzőkönyvben megörökíttessék. A közgyűlés mindkét indítványt elfogadta.

Ezen indítványok után pár érdektelen tárgy következett, utánuk pedig az ominozus mészáros-ügy. A közgyűlés minden részletét megvitatta a dolognak s végül az általános többség igazat adott a hatóságnak s elvetette a mészárosok kérvényét. A mészáros-ügyhez először is dr. Lallossevits János akart szólni. Elnöklő főispán ugy volt értesítve, hogy dr. Lallossevits János a mészárosok megbízott ügyvédje s így a városi szabályrendelet szerint dr. Lallossevits Jánosnak nem adta meg a szót. Midőn azonban dr. Lallossevits János a közgyűlés színe előtt kijelentette, hogy a mészárosoknak nem ügyvédje s ilyen minőségben érdekelve nincs, a mészárosok memorandumát is nem mint ügyvéd, hanem mint bizottsági tag fogalmazta, Latinovits Pál főispán azonnal készséggel megadta a szólás jogát, amivel azonban dr. Lallossevits a történetek után nem akart élni. S mint halljuk, bizottsági tagságáról is lemondott, holott nézetünk szerint a főispán eljárásában semmi helyteleníteni való nincs s azzal, hogy dr. Lallossevits János nyilatkozatát elfogadta valónak, megszűnt minden konverzéria s dr. Lallossevitsnek nem volt oka nehezeltelni.

Ezen kis incidens után Falcione Lőrinc, Paul Kálmán, dr. Bugarszky Szilárd, dr. Mar-

kovyth Lajos, dr. Czeisel Lajos szölk az ügyböz. Paul Kálmán, dr. Bugarszky Szilárd és dr. Markovyth Lajos a mézárókat pártolták, Falcione Lőrinc és dr. Czeisel Lajos a közönség érdekeit védtek lelkes helyeslések mellett. Végül Hauke Imre polgármester beszélt. Felbentette a fátyolt az egész ügyről s aki még eddig nem volt tisztában a dologgal, láthatta, hogy mily eljárással akartak a zombori mézárókat árákat diktálni. A polgármester szavait helyeslés követte s a közgyűlés hatalmas többsége elfogadta az állandó választmány határozatát s a következő határozatot hozta:

H a t á r o z a t. A Kiss Sándor és érdektársai által beadott kerelmüknek figyelmen kívül hagyása mellett a törvényhatósági bizottság a pénzügyi és gazdasági bizottság javaslatához képest a városi tanácsnak a helybeli mézárókat indokolatlan húsáremelésé folytán a közönség vagyoni érdekeinek megóvása céljából olcsóbb hús kivágatásának biztosítására tett összes intézkedéseit jóváhagyólag tudomásul veszi és egyidejűleg elhatározza, hogy az élelmiszekek kartellszerű megdrágításának megakadályozása tárgyában a képviselőházhoz felirat intézteszék és ezen felirat pártolása miatt az összes vármegyei és városi törvényhatósági bizottságok kértessenek fel s végül pedig kéréssek fel a magas kormány, hogy addig is ideiglenesen egy kormányrendelet kibocsátásával a fogyasztó közönség érdekei megvédessenek.

Egyben a kérdésben forgó ügy sürgösségére és kiváló fontosságára való tekintettel ezen határozat a tiszti ügyész meghallgatásával az 1886. évi XXI. t. c. 9. § a alapján fontos közérdekből birtokon kívül felebezhetők és nyomban hitelesítettek kimondatik s annak azonnali foganatosításával a városi tanács megbizatik.

A mézárókat ügye után több kisebb fontosságú tárgy következett, melyeknek tárgyalása után a közgyűlés véget ért.

A hústügy. A Neuner, Keppich és Brankovits cég tegnap értesítette a város tanácsát, hogy a buskimérést holnap reggel 6 órakor megkezdi. A tanács ennek folytán nyomban hirdetményt bocsátott közzé, melyben tudomására hozza a közönségnek, hogy a városházán két mézárószékben indul meg az olcsóbb hús kimérése. Miután pedig az aláírási ívek szerint nagytömegű bevásárlásra van kilátás, különösen felhívja a tanács a közönséget, hogy a cselédet már a kora reggeli órákban küldje bevásárolni és a forgalom gyors lebonyolítása végett, hogy a torlódás elkerülhető legyen, csakis a megfelelő aprópénzzel lássa el őket. A két mézárószék közül az egyik közvetlen a könyvtár mellett van, a másik a volt mértékhibe lesítő iroda helyiségében. A mézárószékek már teljesen be vannak rendezve s azokban oly kiváló minőségű hús lesz kimérve, aminőt eddig nem igen mértek nálunk. Mint értesültünk, a fenti cég olyan marhaanyagot vásárolt, hogy a legkisebb ökör is 5 métermázsát nyom. Látható tehát, hogy a cég csakis elsőrendű anyagot fog kimérni. A kivágás naponta reggel 6 órától és délután 5 órától esti 1/8 óráig történik. A kivágás hatósági ellenőrzés mellett történik s így a mérleg nagyon pontosan fog működni. Felette kívánatos tehát, hogy a fogyasztó közönség már most támogassa is a hatóságot, nehogy esetleg a fogyasztók érdekét előmozdító vállalat kalamitásokba keverődjék. Azonfölül jó lesz az itteni mézárókatnak egy kis leckét szolgáltatni, hogy a jövőben ne merészeljenek olyast tenni, amit a jelenben megtettek. Amint értesültünk, a vállalkozó cég a vágó

hidi istállókat sem fogja használni, csak közvetlen a vágás előtt, amikor a díjat is megfizeti. Tegnap egy érdekes ajánlat érkezett a városhoz, mely igazán szép fényt vet az ajánlattevőre. Falcione Gusztáv kereskedelmi tanácsos ugyanis felajánlotta a városnak, ha netalán szűkség mutatkozik egy harmadik mézárószék iránt, úgy ingyen rendelkezésére bocsájtja a cégnek a párisi utcában egy megfelelő helyiséget.

Hivatalos órák a városházán.

A nyári hónapokban, június hó 1-től augusztus hó 31-ig a hivatalos órákat következőképpen állapította meg a polgármester: Köznapokon reggeli 8 órától délutáni 1 óráig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9—11 óráig. Az iktatóhivatalok azonban tartoznak köznapokon reggeli 8—12, délután 3—5 óráig, vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9—11 óráig beadványokat elfogadni és beiktatni. A rendőrkapitányi hivatalnál egy kapitány a délutáni órákban is tart ügyeletet.

Bikaviadal Budapesten.

Az idegenforgalom jelszava alatt ismét merénylet készül a külföld ellen odafönt a ragyogó metropolisban. Borzalmas, idegizgató plakátok vaditják a publikumot a borzalmas szép élvezéséhez (?) Bikaviadal a la Madrid! ez a kiakasztott cégér és reklámja, az a szemenszedett hazugság, mely a befüttött klülvonatokról szól. Mert hiszi aki akarja, hogy a józan műtchenieket majd ide bolondítja az a pár, bórében meg nem férő magnás bikaviadalt nézni Budapestre. Mi nem. A külföld sokkalta józanabb, de tisztességesebb gondolkozású is mint azok a mi vezető körök, melyek most már igazán tlrhetetlen extravaganciájukkal vérig sértik a nemzet gnérzetét.

Mert az a komédia, amit a jövőben készülnék bemutatni, arcul csapása nemcsak a keresztényi szellemnek, de egyenesen a nemzet reputációjának. Csak egy, a tisztességes erkölcsöket megtagadó nép követheti el azt, amit nálunk pár ember az ország rovására elkövetni fog, nem pedig egy olyan, mely büszke multjára s melynek cimereiben a legparányibb foltot millióknak hősi vére mosná le.

De itt nem a nemzet cselekszi azt, hanem egy töredék, mely elszakadt annak testétől. Egy töredék, melyet a legutóbbi időben a prostitucio dögletes levegője idiotává törpített: a főváros népe! Ez készülni ismét olyanra, amiért az egész országnak szégyenkezni és pirulnia kell.

De mi a vidék, egy pillanatra sem azonosíthatjuk magunkat azokkal, akik már rég elszakadtak e nemzet testétől, akiről rég lehámlott az ősi köntös s akik a kozmopolitizmus orgiájában rutul visszaélnék a magyar nemzet tisztességes hírnevével. S ezért tiltakozunk is az idegenforgalom emelésének cégére alatt készülő rut merénylet ellen.

Mert amit ezen a címen kieszelnék, az úgy sem felel meg a célnak, hanem arra való, hogy jó hírnevünket a külföld előtt bemocskolja. Vagy nem volt e ilyen humberg a Duna-ünnepegy, ahol a vidéket és a pár külföldit valósággal kizsebelte az idegenforgalomra vágyó főváros. Mit szölk abhoz a külföld? Tudjuk valamennyien. És azt hiszik a leleményes vállalkozók, hogy egy budapesti bikaviadallal ide fogjuk édesgetni a művelt nyugatot. Ha csak Teberánból ide nem vándorog nébány perzsa, művelt nyugati ember ugyan

be nem teszi a lábát hazánkba, hogy egy olyan multságra költse el a pénzét, melyet vele az édesanyja már csecsszopós korában megutáltatott. Hiszen egy művelt ember csak megbotránkozásának adhat kifejezést, ha azt hallja, hogy a XX. században, midőn a humanizmus még a legtávolabbi keleten is diadallal nyomul lépten-nyomon előre, egy művelt és ezeréves multjára büszke nemzet egy elmaradott népnek kores szokását tette magáévá. És hogy ott, ahol ma minden legapróbb viskóban a dicső multakról regélnek hősi legendákat, ott bálványt emelnek a modernkori perverzizmusnak.

Nem tisztelt idegenforgalom gyártók, ebben nem til fel önöknek a magyar nemzet. Mi, akik e nemzet testének szívet és lelkét alkotjuk nem fogjuk önöket abban segíteni, amit a nemzet reputációjának csorbítására cselekszenek. Ha kaptak engedélyt a komédiájuk megtartására, ám tartsák meg, de mi s velünk nagy Magyarország tisztességes közvéleménye tiltakozni fog a végletekig. A vidék nem támogathatja ezt a vállalatot. Ha a főváros már megrészegedett az évek óta tartó dözölésben s látása is elhomályosult, úgy rohanjon vakon bele saját végzetébe, de ne merészelje magával rántani fenntartóit.

Valóban büszkék lehetünk fővárosunkra. A beleje ölt milliárdok dicső kamatokat hajtának: andaluziai vad bikákat és a Duna vizét ostobán megbámuló spanyol komédiásokat. Ezekkel akarunk mi brillirozni a külföld előtt, hogy észrevéteszük nemzeti nagyságunkat. És ami évezredek harci erényeinket is majd pénzen szerzödtetett spanyol terrorok és matadorok fogják dokumentálni. Dicső látvány lesz mondhatjuk! Emelni fogja országunk hírnevét a bikaviadal s ezentul, ha Leipzigben kiadnak majd egy könyvet róluink a jó németek: a tsikos, a ganasz és petyár jól ismert alakjaihoz odabiggyesztek majd, hogy a Hortobágyon bikaviadorokat nevelnek az ország költségén! Hogy minden gatyás magyar paraszt egy kiérdemült matador. És aztán mondja még valaki, hogy nekünk szeparált diplomáciára van szűkségünk. Dehogy van. Sok-sok idegen forgalmi vállalatra s akkor elérjtek majd azt, hogy jövő évre gladiatorok öldöszik egymást a köröndön, két év mulva a spanyol inquizicio válogatott multságaiban gyönyörködünk s évről-évre fokozódva olyan Bachanáliák lesznek rendezve, melyekhez képest a rómaiaké kis Miska volt. És ha így megy, a látványosságok clouja abban fog kicsucsosodni, hogy egy szép napon a főváros népe, különösen a bálványozott magnás kaszt hölgyei és urai paradicsomi mezatlenségben fognak felvonulni az idegenforgalom emelésére.

Hígyjék el kérem ettől már csak egy rövidke lépés választ el bennünket.

Csak így tovább és Budapest lesz a világ fővárosa! . . .

T. Z.

H i r e k.

Személyi hírek. Mohay Sándor m. kir. igazságügyi államtitkár vasárnap városunkba érkezett régi jó barátjának Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgatónak látogatására. Az államtitkár a pünkösdi ünnepeket itt töltötte s miután itt tartózkodása magánjellegű volt, tisztelgések nem voltak. — Hermann Ottó dr. hazánk nagy tudósa szombaton a délutáni vonattal nejével városunkba érkezett. Rövid 1/2 órai tartózkodás után kocsira szállott és kibajtatott Apatinba. — Gozsdu Elek kir. törvényszéki elnök Apatinba utazott az ottani járásbírószág megvizsgálására.

Miniszteri biztos. A kereskedelmi m. kir. miniszter, a zombori felső kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatához miniszteri biztosul Kulinyi Zsigmond kamarai titkár, a Szegedi Napló főszerkesztőjét küldte ki.

Érettségi biztos. Az újvidéki gör. kel. szerb főgimnázium ez évi rendes érettségi vizsgálatához dr. Margalits Ede budapesti tud. egyetemi ny. r. tanár neveztetett ki kormányképviselőnek.

Kinevezés. A miniszter Németh Istvánt zentai adógyakornokot Obecsére belyezte át, míg Varnyu István napidijast az obecsei adóhivatalhoz gyakornokká nevezte ki.

Kinevezés. Dr. Császka György kalocsai ersek Pfalez Jakab volt zombori róm. kath. káplánt bácsujlaki plébánossá nevezte ki.

A vármegye állandó választmánya f. évi június hó 1 én d. e. 9 órakor a megyepalota kis termében ülést tart.

Érettségi vizsgálatok a főgimnáziumban. A zombori állami főgimnáziumban az érettségi vizsgálatok június hó 9-én kezdődnek és 13-án nyerne befejezést.

Egyházmegyei hírek. A bátmonostori plébániára ideigl. adminisztrátorrá Vajda Ottó neveztetvén ki. Gózon István eddigi ideigl. adminisztrátor Jánosalmára, Szalai Károly Jánosalmáról Bajára, Pásztor János Dorozslóról Jánosalmára, Forster Gyula Homokméggyről Dorozslóra, Fath Ferenc Hódáságról Hajósra, Eberhard Péter pedig Hajósról Hódáságra kápláni minőségben áthelyeztettek.

Kerületi tanítógyűlés. A zomborvidéki tanítótestület tegnap tartotta a róm. kath. elemi iskolában évi közgyűlését. A gyűlésen sokan voltak jelen. Gyűlés után bankett volt a Csitaonica összes termében. Részletes tudósítást a gyűlés lefolyásáról lapunk jövő számában hozunk.

Választás. A Monostorszegen megüresedett irnok-végrehajtói állásra két pályázó közül Hertlein Lajos, bajai lakos választott meg.

Megjutalmazott tanítók. A vallás- és közoktatástügyi miniszter a magyar nyelv sikeres oktatásában tanusított kitűnő buzgalomuk elismeréséül K a n y ó Ödön bácsujfalusi, P o l i v k a Mibály bácskereszturi és K v a s z István kölpényi tanítókat 100—100 korona jutalomban részesítette.

Jegyzői jubileum. Június hó 11-én tölti be Bácsvármegye egyik legkitűnőbb jegyzője, az ország jegyzői karának egyik díszje Zsupanszky Lyubomir Ószivác község jegyzője működésének 25. évét. Ezt a nevezetes napot az érdemekben gazdag tisztviselőhöz méltóan nagy fénytel szándékozik megünnepelni, úgy Ó és Ujszivác községe, valamint a megye egész jegyzői kara. Az ünnepély Ószivácra lesz megtartva s annak részletes programja legközelebb kerül nyilvánosságra. Ez ideig a megalakult rendezőbizottság csak a meghívókat bocsájtotta ki, melyeknek szövege a következőleg szól: Ó és Ujszivác község közönsége Zsupanszky Lyubomir községi jegyző ósziváci jegyzői működésének negyedszázados évfordulóját folyó évi június hó 11-én Ószivácra megünnepelni óhajtja. Midőn ezt becses tudomására hozzuk, tisztelettel kérjük, miszerint szíves megjelenésével az ünnepélyt emelni méltóztassék. Megjelenhetés esetén kérjük azt Schitzler Károly ósziváci aljegyzővel tudatni. Tisztelettel a rendezőség.

Esküvő. Schmidt Gusztáv ny. alezredes és neje szül. Uhlarik Gizella leányát Alexandrát folyó hó 24-én vezette oltárhoz Papp József m. kir. honvédszázados Oravicáról. Az esketési szertartást Fejér Gyula apátplébános végezte az örömszüllők házában. Násznagyok voltak a menyasszony részéről: kamjonkai Szemző Gyula nagybirtokos, a vőlegény részéről: Muntian Dénes, Offenbányáról.

Eljegyzés. Vettük a következő nászjelentést: Özv. apatini Fernbach Antalné szül. Fernbach Anna tudatja, hogy leányát Irénkét eljegyezte dr. Falcione Árpád, királyi közjegyzőhelyettes, Falcione Gusztáv ker. tanácsos és neje szül. Teréz fia. Zombor, 1904. május hó. Falcione Gusztáv

és neje szül. Teréz tudatja, hogy fiuk Árpád eljegyezte apatini Fernbach Irénkét, néhai apatini Fernbach Antal volt országos képviselő és neje szül. Fernbach Anna leányát. Zombor, 1904. május hó.

Óskori lelet. Mibálovits János erdővéd, a monostorszegi Sziga szigeten érdekes óskori tárgyakat lelt. Az egyik egy átlu kasztott kovapala kőkalapács, a többiek pedig agyagtárgyak. Ezek közül legérdekesebb egy csinos, szalagfüles agyagedény.

Halálozások. Özv. Bulyovics Jakabné szül. Sztrilich Mária életének 93 ik évében folyó hó 22-én elhunyt. A meghaldogult matróna a helybeli tekintélyes Sztrilich családnak legöregebb tagja volt. Temetése nagy részvét mellett folyó hó 23-án délután fél 5 órakor ment végbe. — Kugler Géza a képviselőház gazdasági hivatalának főnöke életének 42 évében Budapesten elhunyt.

Eljegyzés. Inotay Ede helybeli kereskedő eljegyezte Császár Gizike kisasszonyt Zomborból.

Monitorok a Tiszán. A napokban a „Szamos” és „Körös” monitorok, valamint egy torpedónaszád Luczicz, Dewetz, illetőleg Zachariás sorhajóhadnagyok parancsnoksága alatt elhagyták a fővárost s Orsovára mentek. Közben Mohácson és Báziason állomást tartottak szénfölvétel végett, Orsováról följönnek Titelen át Obecsére, Zentára, Szegedre, majd később lefelé a Szávára s június végén térnek csak vissza Budapestre s onnan egy napi veszteglés után Bécsbe indulnak.

Hirtelen halál. Mélyen megrendítő haláleset történt Baján. Eckert István, a bajai takarékpénztár főkönyvelője szombaton délután többedmagával a városi székhez egy külön termében átvizsgálta a lőkert múlt évi zárszámadatait. Munkaközben hirtelen rosszul lett és összeesett. Megriadt társai hamar előkerítettek egy hordágyat és négy emberrel haza küldték. Utközben rászólt az emberekre, hogy lassabban menjenek, azután hirtelen elcsendesedett. Az emberek megnézték, hogy miért hallgatott el és ekkor rémtőlten vették észre, hogy Eckert István hazaszállítás közben meghalt. A szomorú eset általános részvétet keltett városzerte.

A bástopolyai templom alapkövetétele. A bástopolyai új kath. templom alapkövét pünkösdi hétfőjén tették le. Délután 4 órakor az iskolánövérök zárdájában Veni Sancte-val kezdődött az ünnepély, ahonnan ünnepélyes körmenetben vonultak a templom helyére. Az alkalmi szent beszéd után az alapkövet áldották meg, s olvasták föl az alapkövet elhelyezési óamány szövegét. Az alapkövet beletették a régi templom alapfalában talált arany és rézpénzt, s azon kívül a jelenleg forgalomban levő ércpénzek mind-egyikéből egy darabot és a Bástopolyai Hir-lap egy számát. Ma már kezdetét vette a templom építése teljes erővel. Az új templomot Fazekas Lajos építi és Raichl Ferenc tervezte.

Elütötte a vonat. A Zimony felől érkező express vonat a napokban Kiszács állomás közelében levő 168. számú őrháznál elütötte Rakita Nándor vasúti őrt. A szerencsétlenül járt ember súlyos sérüléseket szenvedett ugyan, a fején zúzódás érte és a karja eltört, de az életveszélyes túl van. Az express a baleset megtörténte után azonnal megállt és a találat áldozatát felvette és bevitték Szabadkára. Ott a kórházba szállították, hol jelenleg ápolás alatt van. Rakita, a kérdésekre, amelyet az express vonat utasai és személyzete intéztek hozzá, nem akart választ adni, amiből az is következtethető, hogy a szerencsétlenség oka nem is a véletlen, hanem öngyilkossági szándék volt.

Bűnbe visszaesett gyilkos. Pünkösdi másodnapján, hétfőn d. u. 6 óra táján Topolyán az utcán egy csomó inas összeveszett. Lőrinc János kőműves arra menvén, inasát is a veszekedők között látta. Odament és arculttötte veszekedő inasát, mire az ott jelenlevő és a börtönből nemrég kiszabadult Tölgyesi József kirántván kését és átszurta Lőrincnek bal karját. Kovács Albert, Lőrincnek sógora arra menvén, rokona segítségére

sietett, de Tölgyesi őt is leteperve, vesén szurta és még több kisebb sebet ejtett rajta. Mire orvosi segély érkezett, a nagy vérvesztés következtében a betegek elájultak. A tettest elfogták. Tölgyesi nemrégén hagyta el a börtönt, a hol testvéröccsének meggyilkolása miatt állott ki nagyobb büntetést. A két beteg felgyógyulásához nincs remény.

Tűzelőfa vétel. A budapesti cs. és kir. katonai ellátási raktár közhírré hozta, hogy Zomborba tűzifa szállításának biztosítására ajánlatokat termelők részéről folyó évi június 10 d. e. 10 óráig a nevezett ellátási raktár Budapesten elfogad. Az évi szükséglet Zomborban körülbelül 500 m³ tesz ki.

Uj angol férfi és női divat-áruház. Tuna Gusztáv helybeli kereskedő a napokban nagyobb bevásárlások eszközése végett a külföldre utazik. Ezen utazásának célja megszerezni mindazon szakmába vágó árucikkeket, melyek mint divatujdonosságok az elegáns világ által kultiváltaknak. Hazaérkezétevel az eddigi üzlethelyisége a cégnek a Kossuth Lajos utcában, Falcione Gusztáv ur házába helyeztetik át, ahol a legkiválóbb divatujdonosságok jutányos áron a közönség rendelkezésére bocsájtatnak.

Baptista-keresztelés.

Szokatlan látványosságban volt része pünkösdi hétfőjén városunk lakosságának. Baptista keresztelés volt a Ferenc-csatornában. Óriási közönség jelenlétében történt a furcsa szertartás, mely bizonyára szokatlan és bizarr voltánál fogva sokáig emlékezetes marad a szemtanúk előtt.

A keresztelés a Ferenc csatorna révháza előtt ment végbe, ahol ez alkalomra külön lépcsőzetet készítettek a vízbe és egy sátozt állítottak a partra a hívők rubázatának megőrzésére. A keresztelés d. u. 4 órakor kezdődött. A helybeli baptisták szent zsolozsmákat énekelve együtt érkeztek ki a városból élőkön Sörös Sámuel balasi prédikátorral és a balasi baptista énekkar 6 tagjával. Áthaladva az apatini hidon a fönnjelzett hely előtt állapodtak meg, ahol egy megnyitó szoltárt énekeltek. Azután előlépett Sörös Sámuel prédikátor és beszédet intézett a gyülekezethez, mely ábitattal hallgatta őt. Beszédje végeztével lassan a csatornához lépett s egy pillanat múlva fekete ünnepöl rubájában derékgig benne állott a vízben. A parton és a hidon álló közönség meglepődve nézte ezt a furcsa jelenetet és dacára az ünnepélyes hangulatnak bizony nem tudta elfojtani a fakadó mosolyt e komikus jelenet láttára. A prédikátor mit sem törődve a publikummal, hozzálátott a kereszteléshez. Egyenkint néven szólította a megkeresztelendőket, akik erre kiléptek a sátozból s a csatornához mentek. Valamennyien hosszú fehér kámzsába voltak öltözve, a nők fehér főkötővel. A modern Szent János egyenkint kézen fogta őket és bevezette a vízbe. Itt maga mellé állította a megkeresztelendőt, kezét fejére tette s a következő igéket mondotta: Igy illik nekünk, a mi hitünknek, a mi hitünknek minden igazságát betölteni. Ezért én téged megkeresztellek az A. F. és Sz. nevében. Ezzel azután alábuktatta a hívőt a vízbe, aki alaposan prűszkölve került ismét felszínre. E szertartás után azután kivezette a megkeresztelteket ismét a partra. Összesen 11-en lettek megkeresztelve. Legnagyobb részt Szilágyi telepes községből való magyarok. Zombori csak egy volt közöttük. Keresztelés után a hívők egy csoportban a városba vonultak, ahol az Apolló-utcában levő imaházban istentisztelet volt.

Művészet — Irodalom.

A Dombay pár előadásai. Dombay Mihály és neje, kiket már régóta ismer városunk színházlátogató közönsége, három estén át előadásokat tartottak a városi színházban. Apró egyfelvonásos darabok szerepeltek a műsoron részint külföldi, részint hazai szerzőktől. Az első előadás pünkösd vasárnapján volt. Kisszámú, de előkelő közönség volt jelen a színházban, javarészből azok, kiknek Dombayék valamikor kedvenceik voltak. De hát a valamikor és a most között, sok szép idő pergett le. A Dombay pár sem az már, ami hajdanta volt. Játékukban meg van még ugyan a régi lelkesedés, csak hogy a lelkesedésnek nincs már meg a teremtő ereje. Azokban a darabokban, melyekben most előtűntek szerepeltek, a régi iskolát iparkodtak hamvaiból feltámasztani. Póz és folytonos mesterkedés lépett előtérbe ott, ahol a természetességnek van csak joga érvényesülni.

Összehasonlítva a két szereplőt, határozottan Dombaynénak kell elsőbbséget adnunk. Impozáns megjelenést színpadi alak, kinek toalettjei finom izlésről tanuskodnak és kinek elég rutinirozottsága van. Játéka közepes. Se nem művészi, de nem is brettli-szerű. Az érzelmek finom skálait soha sem tudja eltalálni még kevésbé érvényesíteni, de tud helyette pompásan kacagni s ha kell kacagásra nyomban zokogni. Nála ez a sláger, melylyel minden harmadik pillanatban előrukkol. Az előadott vígjátékok Dombayné részéről valóságos kacagó kuplék voltak. Alkalmunk volt gyönyörködni a kacagás olyan variációiban, melyben nem egyhamar volt módunkban. A gerlebugástól a hiszterikus hangskáláig az egész fokozat végig vibrált a házon. Szóval Dombayné mint művésznő ha nem is nyerte el a babért, kacagása örökre felejthetlenné teszi őt előttünk. Ez is valami! Már a férjéről ezt nem mondhatjuk. Dombay a pozór színész elriasztó mintaképe. Minden szerepében afféle „lehetetlen alak.” Mikor bonvivant, akkor drámai színész, mikor drámainak kell lennie, akkor bonvivant. Hanglejtése, deklamációja, rikácsolásai élvezhetetlenek; negédsége kiállhatatlan. Bizony a publikum nem igen tudott játékaért lelkesedni. Némi sikere csak az utolsó darabban volt: Don Pietro Carusoban, melyben a cím szerepet elég ügyesen alakította. A Dombay párnak volt két kíséző társa is. Ezek azonban még oly gyengék, hogy legjobb őket egyelőre a névtelenség szelid békéjében pihenni hagyni. A Dombay pár előadásai szerdán nyertek befejezést. (t. z.)

Egy színész sikere. Kondrát Ilonka, a bájos naiva, aki a Monory-féle társulat ittléte alatt a közönség kedvence volt, jelenleg Sátoraljajbelyen szerepel. Nap-nap után zúfolt ház előtt játszik s a közönség a legnagyobb rokonszenvvel tünteti ki a művésznőt, kinek már a télen Miskolcon is nagy sikerei voltak. A zombori színházlátogató közönség bizonyára örömmel értesül a kedvence haladásáról, mert éppen mi voltunk azok, kik őt a művészet számára felfedeztük.

Egy katonai íróról.

A katonaságról beszélni, írni, mindig aktuális témát képez nálunk. Csak hogy az a baj, hogy mindig ellentük beszélünk és ellentük írunk. Igaz ugyan, hogy ennek az állandó ellentétes állapotnak megvan a maga mélyen rejlő oka, mindazonáltal sokszor — nagyon sokszor igaztalanul ragaszkodunk ahhoz. Valljuk be őszintén, hogy a mai hadsereg mint a két államnak közös politikai intézménye nálunk nem nagyon népszerű. Bizonyos idegenszerűség van közöttünk, mely felett a közeledés hidjainak pilótáit mindkét fél évtizedek óta elrejtve tartja raktáiraiban. A katonákat megbámuljuk, ha porosan, fáradtan masiroznak át utcáinkon, meg is sajnáljuk őket, gyönyörködünk a csillogó látványban, ha előttünk parádéznek, de hogy

létezésük mélyebb nyomokat hagyna ben-sönkben, avagy pláne lelkesedést támasztana, arra még eddig nem igen volt eset! Pedig ha szoroson vesszük a dolgot, nagy hiba az, hogy ez így van. Mert ha bármiképpen is jö-günk, ősi jogunk van a hadsereg mai szer-vezetének átalakításához, addig amíg azt tör-vényes és alkotmányos eszközökkel el nem érhetjük, törődünk kell a hadsereg minden belső dolgával. Érdeklődünk kell minden legcsekélyebb mozzanat iránt is, mely a had-sereg harc-képességének fejlődését mutatja és nemcsak azt szabad kihalásznunk, ami sajtó-irodalmi avagy politikai szempontokból szen-zációt képez, hanem elsősorban azt, ami be-számol arról, amit vér és vagyoni áldozatul felajánlottunk.

Tudnunk kell, hogy mire vagyunk ké-pesek, ha megszólal a kürt riadó szava s az ellenség határaink előtt áll. Ismernünk kell hadseregünk tetterejét s ki kell firtatnunk mindazt, ami a hadsereg kiképzésére, fejles-tésére vonatkozik. Igaz ugyan, hogy a had-vezetőség féltékenyen őrzi ami a kaszárnyá-kon belül történik s nem szívesen enged be-tekintést a nyilvánosságnak. De ennek okát is csak abban a lelkiismeretlenségben talál-hatjuk fel, melylyel a közvélemény faktorai céltudatosan ferdítenek minden megpillantott dolgot. És ez baj. Baj, mert nem akarjuk a hadsereg tudományát, minden politikai tekin-tetektől menten arra a magaslatra helyezni, mely azt jogosan megilleti.

Pedig a katonák tudománya nagyon érdekes és nagyon mély. Folytonosan emel-kező, melynek határai nincsenek. Minden vívmány, a haladásnak minden észlelhető molekulája alkalmazást talál abban és nagyon gyakran fejlődik sok kezdetleges dolog oda, ahová a mindennapi, vagy a szoroson vett tudományos életben sohasem fejlődött volna.

Kétszerezsen kell tehát örülnünk akkor, midőn akad ember, aki feltárja előttünk a hadsereg belső világának legrejtettebb zugát is és gavalléros előzékenységgel teljesíti a cicerone szerepét ott, ahol a változó képek meglepik egész képzeletünket és egy ismeretlen világnak sok-sok szépsége nyílik meg szemünk előtt.

Egy ilyen gavallér katona a mi sza-badkai földünk: *sárai Szabó Lajos vezérkari százados*. Ideális katona a szó szoros értele-mben, aki pályáját nem társadalmi pozíciónak, hanem oly hivatásnak tekinti, melyet betöl-teni csak igaz lelkesedéssel a magasabb iránt — lehet. Benne egybeforr a modern katona a derék gondolkozású magyar hazafi-val. Katonatiszt, kibem megtestesítve látjuk a jövődő magyar hadsereg tisztjét. Azt az ideális katonát, akit nem elégit ki a szabá-lyokhoz, a jelszavakhoz, az ósdi hagyomá-nyokhoz kötött sablonszerű kaszárnya munka, hanem aki át van hatva a szabályzat azon szavaitól: a fegyveres erő kifelé pajs és kard, az országon belül a trón és a törvé-nyes rend támasza és aki amellett, hogy jó katona, jó hazafi is. Mint író már ország-szerte ismeretes. Szépszávu poétája annak az ismeretlen világnak, melynek kapuját ő tárta fel először, midőn az Uránia felolvasó asz-talához ült. Az irodalmi világ akkor bizonyos elfogultsággal látta őt azon a helyen, ahol eddig még katona nem ült. Bizonyos fokú bizalmatlansággal tekintett a szokatlan vállal-kozás elé, azt sejtve, hogy a felolvasó bizo-nyosan kötött marsrutával akar oly dolgokról szólni, melyek épp oly érdeklenek, mint aminő idegenszerűek. De milyeu nagy volt a

csalódás. Szabó Lajos a felolvasó asztalnál lekötötte kardját és ezzel együtt teljesen el-tűnt mellőle a katonai mivolta is. Egy ked-vesen csevegő, széptehetségű íróember szólalt meg, aki témájába, melyet mindenki ismerni vélt, annyi érdekes ismeretlenséget halmozott, hogy őt hallgatni a legkellemesebb élvezet volt. Ez volt az első sikere s most következ-tett a második, melyet előreláthatólag követni fog még nagyon sok.

Sárai Szabó Lajos pár nap előtt két új könyvvel lépett ismét a nyilvánosság elé. Az egyiknek a címe „A hadsereg és a vörös kereszt”, a másiknak „Áttekintés valamely háború lefolyásáról napjainkban”.

A pusztán hangzó címek nem sokat árulnak el. Első pillanatra azt hinnők, hogy a katonai tucatművek szaporodtak kettővel, ha nem a Szabó százados neve volna a borítékra nyomva. Ez a név rögtön eloszlatja feltevésünket és már előre is biztos garancia az élvezetes tartalomért.

Nem is csalódunk, ha a szép kis munkát végig lapozzuk. Szabó százados az ő régi kedves hangján szól hozzánk s azt magya-razza el nekünk, ami a jelenben az egész emberiséget foglalkoztatja: a háborút. A két mű, melynek címeit a fentiekben már jelez-tem, Szabó Lajosnak két szabad előadását foglalja magában. Az elsőt egy estélyen adta elő hölgyek jelenlétében, a másodikát a nyitrai tényleges és tartalékos tisztek alkal-mazó gyakorlatán.

Az első könyve a háború könyörtletes szellemének van szentelve, melynek szimbo-luma a fehér mezőben tündöklő genfi vörös kereszt. A második a csatazajnak, a halál-tusának és a dicsőséges győzelemnek. Az eszme ami őt vezérli: megvilágosítani a katonavilág rejtelseit és kedvelté tenni a nagy-közönség előtt azt, amit sőtétnek és borzal-masnak hisz, holott nem az.

De szóljon ő maga hozzánk, midőn első könyvének bevezető szavát idézem:

„Katona a felolvasó asztalnál! A papi-ron keresztül is látom a csodálkozó arcokat, de megvallom, hogy magam is csodálkozom, ha szintén ott ülhetnék amint szerettem volna elmerülve annak megfigyelésébe beleillik-e a katona kezébe kard helyett a könyv vagy papiros, melynek lapjai — sietek ezzel a megnyugtató kijelentéssel — nem katonai szabályokkal vagy hadi események szakszerű fejtegetésével vannak teleírva . . .”

Ezzel vezeti be első felolvasását s a továbbiak folyamán fokról-fokra lebbenti fel a fátyolt a vörös kereszt irtalmas műkö-déséről és feltárja az emberbaráti intéz-ménynek egész szervezetét, célját oly bravur-ral, hogy az ember nem tudja meghatód-jék-e, avagy lelkesüljön-e? Szabó százados mindakettőt akarja és eléri célját, mint a hogyan valószínűleg elérte célját a felolvasó asztalnál is.

Bevezeti az olvasót a hadjárat első pillanatába és odaállítja, ahol legstírbben sütvit a golyó és ahol szivtfacsaró a sebesültek nyöszörgése, átkozódása és fájdalmas nyögése. Körülöttünk vonaglanak a halálra szántak s abban a pillanatban, melyben öklünket akarjuk emelni, hogy utálattal kárho-ztassuk el a háborút, megjelenteti az irgal-masság angyalát: a vörös kereszt géniusát. És mi láthatjuk, hogy milyen dicső, milyen áldásos ez a világraszóló intézmény. A sebesültek káromkodását elfojtja a vigasztaló szó, a bajtárs könyörtlensége és az önfeláldozó tevékenység visszaadja az életet a csatater áldozatainak.

Mindvégig az ellentétek bravuros szembeállításával dolgozik az író s eszméje akkor csucosodik mérhetetlen magasságra, midőn az áhitattal figyelőket e szavakkal láncolja az irgalmasság kapujához:

„Mi harcosok, az ilyen érdeklődésből, a rokonszenv és az előrelátó, szerető gondosság ilyen megnyilvánulásából merithetünk erőt ahhoz, hogy háboruban királyunk és hazánk zászlai alatt a becstlet mezején gyttlekezve, friss lelkesedéssel, telt szívvvel, önfeláldozóan fáradjunk és küzdjünk, ha kell vérezzünk és életünket áldozzuk a szent jelszóért, melyet minden magyar honvéd aranyba vésve hord csákóján és minden magyar férfi mindig szíve mélyéből lelkesen hangoztat: királyért és hazáért.“

Ime, a legtisztább katonai evangelium, melyben egygyé lesz a nemzet vitéz fiaival és amely újra megszülti azokat a hősi legendákat, melyeknek minden betűje alkatrésze a nemzet évezredes talpkövének.

A második könyve a háborúról szól. Szabó Lajos a felvonulás kezdetétől a döntő ütközet befejezéseig egy ideális képet nyújt a háborúról. Célja nem az, hogy propagandát csináljon az eszmének, hanem hogy eloszlassa a balvéleményeket a háboru borzalmairól és hogy a laikus előtt a harcászati okok és okozatok kibontakozását bemutassa. Mindent a maga valóságában mutat be s nem tartózkodik egy pillanatra sem attól, hogy erős kritikát gyakoroljon a felett, amit a kijegesedett sablonok teremtettek meg. Fölötte aktuális a könyvnek témája a jelenben. Tudjuk nagyon jól, hogy mily óriási érdeklődést tanusít a világ a jelenben folyó keletázsiai hadjárat iránt. De viszont tudjuk azt is, hogy mennyire befolyásolja a különböző véleményeket a haditudományban való járatlanság. Az örökös szimpatia a gyengébb iránt még a sajtóban is kicsucosodik. Senki sem mérlegeli a taktikai következetességet, hanem mindenki az ősi impressziók hatása alatt alkotja meg a képet a csatáerről. Szabó Lajos éppen ezt dönti meg könyvében. Nem engedi magát elragadtatni a költői képzelet által, hanem tisztán a mai hadászati elvek alapján ismerteti meg velünk könnyen érthető, népszerű nyelven a hadjárat lefolyását. S ha elolvassuk könyvét, tisztán áll előttünk az a sarkalatos igazság, mely a mai haditudománynak bázisa: az ész az egyedüli tényező, mely a hadjáratok sorsát eldönti.

Az egyéni hősiesség, a hajdanta megénekelt vakmerőség ma már csak parányilag jut szerephez, mert az évek óta tartó előkészítő munka egyedüli biztos módja a hadjárat sikeres viselésének. Megismerteti a felvonulás óriási műveletét. A mozgósítás végrehajtását. Elvezet bennünket a lovasság első működéséhez és midőn annak feladatát megmagyarázta, végig vezet a hadjárat egész lefolyásán. Az óriási testeknek mozdulatai előttünk meennek végbe. Hadseregeket, hadtesteket látunk a harchoz fejlődni oly pontossággal, mint az óramű működése. Látjuk mint esik az első puskalövés, majd szemtanui vagyunk először az apró bevezető csatározásoknak, az ütközeteknek és végre a döntő tusának.

S ha elfogadtuk kalauzolását és végig jártuk a hadszínteret, lehetetlen, hogy el ne ismerjük azt, hogy a háboruban nincsen bosszorkányság, de van tudomány. A hadvezetőség és a vezérkar a millió csápu polipnak szíve, lelke. Minden parancs, minden intézkedés onnan jó és annak kezében van a győzelem avagy a vereség. Ha a hadvezetőség és a vezérkar a tisztikar szellemi elitje, úgy a hadsereg sorsa jó kezekben van letéve.

És Szabó Lajos könyve éppen azt akarja, hogy ott legyen. Minden szava, amelylyel a fiatalabb bajtársakhoz szól, ambíciót akar fejleszteni a felsőbb kiképzés iránt. Mert ma már a katonatisztnek csak egy cél lebeghet a szeme előtt: tudományosan képzett katonának, önállóan gondolkozó hadfinak és jó magyar hazafinak lenni.

Ez az elv domborodik ki sárói Szabó Lajos könyveiben, melyeket mint igazán érdekeseket és tárgyuknál fogva nagyon eredetieket őszintén ajánlhatok elolvasásra mindenkinek. Mert azokban nem a rideg katona szól hozzánk, hanem a magyar hadfi, kinek tollát a magyar hadi dicsőség ideálja lelkesíti.

Topits Zoltán.

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Alulírott, mint a 12511/tkvi 901. számú végzéssel kirendelt zárgondnok közhírré teszem, hogy a zombori 3123. sz. betétben A II. 1—7. és A 3—4. sorszámok alatt felvett Sztrilics Mária nevének levő ingatlanokat **f. évi május hó 30-án d. e. 1/2 12 órakor** a zálogház üzlethelyiségében nyilvános árverésen bérbeadom. Fizetési feltételek könyvkereskedési üzletben megtudhatók.

Zombor, 1904. évi május hó 26-án.

Karakásevits Milivoj,
zárgondnok.

3235. szám.

kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Turja nagyközségben üresedésben levő községi irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1904. május hó 31-ig** adják be. A később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

Az állás javadalmazása 800 korona évi, előleges havi részletekben kiszolgáltatandó fizetés.

A szerb nyelv tudása megkívánatik. Obecse, 1904. május 14-én.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

Szép idő esetén a kertben.

A VADÁSZKÜR' szálloda nagytermében
szombat 28. és vasárnap 29-én
a budapesti

Orfeum Társulat
vendégjátéka.

4 férfi 4 nő.

Naponta 2 nevetelő bohózat.

Bővebbet a falragaszok.

Szép idő esetén a kertben.

Király kávé

a legjobb és legzamatosabb.

Pörkölt kávé

kapható 4—1

10, 20, 50 fillér, 1 és 2 koronás csomagokban

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszerkereskedőnél ZOMBOR.

RECHNITZ JÓZSEF

táncintézet Zomborban a Vadászkürt-szálló disztermében.

Engedélyezett akadémiai képzőintézet, esztetikai testgyakorlat, tánc- és illemtan tanítására.

(Elsőrangú intézet.)

Van szerencsém a mélyen tisztelt és érdekelt közönségnek becses tudomására hozni, hogy

táncintézetemet

Zomborban, a Vadászkürt-szálló disztermében **folyó 1904. évi július hó 2-án** megnyitom.

Kiváló tisztelettel

Rechnitz József,

4—1

okl. tánc és illemtanár.

139. szám.

1904.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódási kir. járásbírósg 1903. Sp. 126/5. számú végzése által dr. Scultéty Jenő hódási ügyvéd javára Csinesurák Mihály pincédi lakos ellen 400 kor. tőke, ennek 1901. évi december hó 27. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 131 kor. 63 fil. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítése végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 1390 koronára becsült buza, zab, kukorica, kender, stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1904. V. 92/2. sz. kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Pincéden alperes lakásán leendő esz-közlésére **1904. évi május hó 31. napjának délutáni 3 órája** határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Hódásig, 1904. május hó 16-án.

Váczy János,

kir. bir. végrehajtó.

5683. szám.

Tkv. 1904.

Hirdetmény.

Dunagárdony tagosított község telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII., az 1891. XVI. t. c. és az 1897. évi 47532. sz. I. M. Utasítás értelmében elkészülvén és a nyilvánosságnak — figyelemmel a 11193/1904—I. I. M. sz. rendeletére — átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitelnek az 1886. XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t. c. 15. §-a és az 1897. évi 47532 I. M. sz. Utasítás 71. §. 4. pontja s 83 §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az e meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásaikat hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25-ik napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondások nem fognak többé figyelembe vétetni;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartama által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait, vagy az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján történt felvétel esetén jogait általában bármily irányban különösen a miatt is, mert valamelyik telekkönyvetlennek vélt, de tényleg más község telekkönyvébe felvett ingatlan a tényleges birtokos nevére **Dunagárdony** község betéteibe az 1886. XXIX. t. c. 12. §-a alapján tehermentesen felvétellett (39813. sz. M. 1899. rendelet I. 5. pontja) sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1904. évi november hó 25. napjáig** bezárólag nyújtsák be, mert e meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is esatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Végre ezennel közzététeik, hogy **Dunagárdony** község eddig vezetett telekkönyve hatályon kívül helyeztetett és hogy telekkönyvi ügyeinek ellátása és telekkönyveinek vezetése **1904. évi május hó 11-ik napjától** kezdve az 1855. évi december hó 15-éről kelt telekkönyvi rendelet és az erre vonatkozó későbbi törvények és rendeletek szabályai értelmében történik.

Kelt Titelen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1904. évi május hó 11-én.

Lestyánszky Pál.

3—3

kir. járásbíró.

Rudolfsgnádi ármentesítő és belvízlecsapoló társulattól.
Ad 348/1904. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A „Rudolfsgnádi ármentesítő és belvízlecsapoló társulat“ belvízlevezető csatornáin létesítendő 13 darab vastartós téglá ellen falas hid és 7 darab betoncső átereszté építési munkálatainak vállalati uton leendő biztosítása céljából alulírott a következő feltételek mellett a **folyó 1904. évi június hó 4-én délelőtt 10 órára** Perlaszon a társulat hivatalos helyiségében tartandó szóbeli és zárt írásbeli árlejtést hirdetek.

1. Az árlejtésen csakis az építési ipar gyakorlatára hatóságilag jogosított magyar honpolgár vehet részt.

2. Ajánlat csak a fentnevezett összes munkálatra tehető.

3. Az ajánlat benyújtása alkalmával az összesen 30,957 korona 58 fillérre előirányzott összeg 5% a, azaz 1548 korona készpénzben, takarékbetétkönyvecskében vagy óvadékra alkalmas állampapírban a társulat pénztáránál a versenytárgyalás napján leendő; a bánatpénz az el nem fogadott ajánlatok benyújtójának a versenytárgyalás napján kiadatik, az elfogadott ajánlat benyújtója pedig azt 10%-ra, vagyis 3096 koronára tartozik kiegészíteni, amely összeg a megkötendő szerződés értelmében, mint jótállási biztosíték a munka befejezéséig a társulat pénztárában vissza fog tartatni.

4. Szerződési minta, valamint az általános feltételek és a hidak s átereszték részletes tervezete Perlaszon a társulat hivatalos helyiségében megtekinthetők.

5. Az írásbeli ajánlatok alulírottánál zárt borítékban lepecsételve „Ajánlat“ felirással adandók be s a zárt ajánlatoknak felbontása előtt ki-ki még szóbeli ajánlatot is tehet.

7. A társulat fentartja magának a jogot arra nézve, hogy az ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati árra, szabadon választhat.

8. Általános tájékozással kikötöttük, hogy az összes hidaknak és áteresztéknek a folyó 1904. évi október 15-ére készen kell lenniök. Perlasz (Torontálmege), 1904. május 16.

Bilecz József,

2—2

társulati igazgató főmérnök.

Kerestetik 4 drb magyar fajú tenyészbika megvételre. Értesítések Órszállás község előljáráshoz intézendők.

Ad 230/1904. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bács Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 8804. alisp. 381/jk. 1904 számú határozatával Boldogasszonyfalva községben községi óvodaépítlet felépítése rendeltetett el.

Ezen építkezési munkálatnak biztosítása végett Boldogasszonyfalva (Goszpodince) községhezánál **1904. évi június hó 12-én délelőtt 9 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés fog megtartatni, amelyhez a vállalkozni szándékozók meghivatnak azzal, hogy az árlejtés megkezdése előtt az előirányzott összegnek megfelelőleg 10% bánatpénzt az árlejtést vezető szolgabíró kezébe készpénzben, vagy elfogadható értékpapírban tartoznak letenni.

Az óvoda felépítésére 7635 kor. 96 fillér van előirányozva.

Az építésre vonatkozó feltételek, költségvetés és műszaki tervek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők. Írásbeli ajánlatok nem fogadhatók el.

Boldogasszonyfalva, 1904. május 13 án.

2—2

Az előljáráshoz.

Faeladási hirdetmény.

A bezdáni kozorai erdő **nagy-saroki rakodójánál** a következő kitéző minőségű, száraz tűzifakészlet vár eladásra, u. m.:

800 öl eser hasábfá á 20 K 80 f.
320 öl eser dorongfa á 16 K 40 f.
600 öl tölgy hasábfá á 18 K — f.
380 öl tölgy dorongfa á 14 K — f.

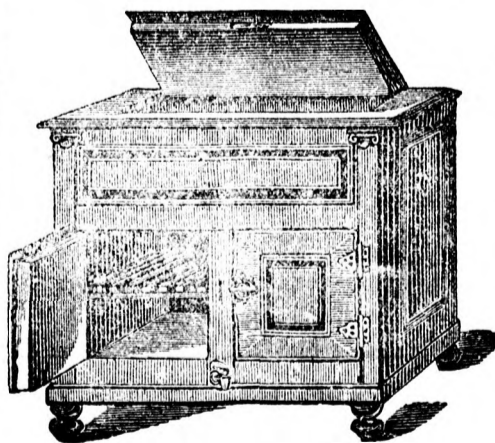
Értekezni lehet naponként Bezdánban **Balla János** koreszmárosnál, vagy hétköznapokon a helyszínen, a **rakodónál.**

4—4

Gombos Nándor

jégszekrény és fürdőberendezések gyára, épület- és diszműbádogos

ZOMBOR (Bácska)-

Dús raktár mindenféle

jégszekrényekben,

(vendéglősök, mészárosok és magánosok részére);

fürdőkádokban

és 15—12

konyhafelszerelésekben.

Minden e szakmába vágó és rajzszerinti bármilynemű bádogárúk elkészítetnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Javítások olcsón és pontosan.

Az új angol férfi és női divatárúház június havától kezdve

Teljesen feloszlik!!

A mostani raktáron levő összes cikkek a mai naptól mélyen leszállított árakban adatnak el.

Új mintájú Zepiurek 17¹/₂ krtól kezdve méterenként.

Selymezett Levantínok prima minőség 22 métere.

Francia bauszok 28 krtól kezdve méterenként.

Angol Zepiur, új minták, 30 métere.

Francia Delenek 39 métere, gyönyörű új minták.

Úri és női nap- és esernyők felárban.

Grenadínok és a legújabb kelmék minden elfogadható árban.

Schrell-schiffonok, 1 vég 28 méter, 4 fttól kezdve.

Valódi vásznak, 1 vég 28 méter, 4 fttól kezdve.

Tuna Gustávnál.

Husvéth festő mellett.

a Kossuth Lajos- (fő-) utca Oblát helyiségben nyílik meg.

Szőlősgazdák figyelmébe!

Nagy raktár szőlőoltó gummiszalagból.

Nagyobb mennyiségű vételnél magas árengedmény.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Ehrlich Nándor fia

szőlőpermetező-gyártó,
épület- és diszműbádogos

Zombor,

Bajai-utca 10.

Javítások gyorsan és pontosan eszközölteknak.

Viszontelárusítóknak külön megegyezés.

Ajánlja saját készítményű, jó minőségű

PERMETEZŐIT.

2 évi jótállás!

25-16

2 évi jótállás!

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyomdájából.